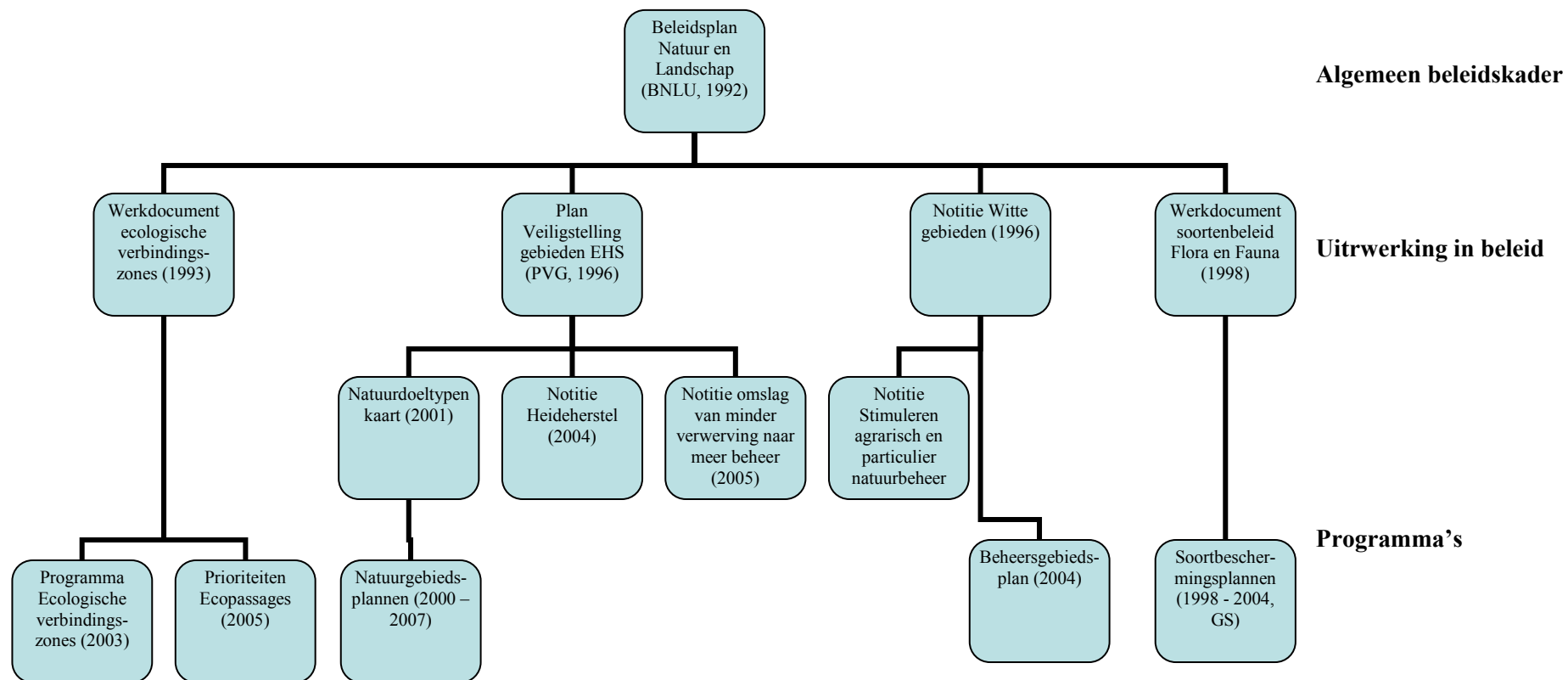

Provincie Utrecht

Agenda Natuur 2007-2018

Bijlagen & kaarten

1 Beleidsdocumenten Natuur provincie Utrecht

1.1 Korte omschrijving doelstelling beleidsplannen en programma's

Beleidsplan Natuur en Landschap provincie Utrecht, BNLU (1992, PS). In het BNLU wordt de provinciale natuurbeleid in hoofdlijnen weergegeven. Het BNLU is daarmee een verdere provinciale concretisering van het Natuurbeleidsplan (1990) van het ministerie van LNV. Doel van het BNLU is de duurzame instandhouding, herstel en ontwikkeling van natuurlijke en landschappelijke waarden. Om dat te kunnen bereiken wordt in het BNLU de Ecologische Hoofdstructuur geïntroduceerd. Hoofdlijnen naast deze EHS zijn het behoud van een goede landschappelijke kwaliteit, van aardkundige waarden, van populaties in het wild levende plant- en diersoorten en zorg voor de algemene natuurwaarden in het gehele landelijke gebied en de stedelijke omgeving.

Werkdocument Ecologische Verbindingszones (1993, GS). In dit Werkdocument zijn de ecologische verbindingzones, als onderdeel van de EHS uit het BNLU, verder geconcretiseerd. Per verbindingzone zijn doelstellingen geformuleerd en zijn aanbevelingen voor de inrichting gedaan.

Programma Ecologische Verbindingszones (2003, GS). In het Programma Ecologische Verbindingszones wordt verder vormgegeven aan de realisatie van de ecologische verbindingzones. Op basis van een inventarisatie van de stand van zaken is in beeld gebracht hoe de verdere realisatie wordt opgepakt.

Prioriteiten Ecopassages (2005, GS). Dit programma voor de ecopassages geeft een prioritering voor de realisatie van ecopassages in de tijd. Per ecopassage worden in de tijd de middelen gezocht die nodig zijn voor de realisatie.

Plan Veiligstelling Gebieden EHS (1996, PS). De wijze waarop de EHS gerealiseerd en veiliggesteld wordt is in dit document verder uitgewerkt. Naast de verwerving van grond is in dit document het particulier natuurbeheer geïntroduceerd als een wijze waarop delen van de EHS gerealiseerd kunnen worden.

Notitie Witte Gebieden (1996, PS). In deze notitie wordt het natuurbeleid uitgewerkt voor de gebieden buiten de EHS. Voor deze gebieden streeft de provincie naar behoud en versterking van de algemene natuurkwaliteit, en van kwaliteiten die specifiek verbonden zijn aan de witte gebiede. Om dat te bereiken zijn concrete acties benoemd, die betrekking hebben op het stimuleren van agrarisch natuurbeheer en agrarische natuurverenigingen en het onderhoud van landschapselementen.

Natuurdoeltypenkaart (2001, PS). Op de natuurdoeltypenkaart zijn de natuurdoelstellingen die de provincie Utrecht nastreeft weergegeven. Op basis van de natuurdoeltypenkaart zijn afspraken met het rijk gemaakt over te realiseren doelen, zijn natuurgebiedsplannen vastgesteld en worden verdrogingsprojecten opgezet.

Natuurgebiedsplannen (2000 – heden, GS). Met de natuurgebiedsplannen wordt de Subsidieregeling Natuurbeheer van kracht en wordt de mogelijkheid geboden om gronden aan te kopen voor natuurontwikkeling. De natuurgebiedsplannen bieden zo de mogelijkheid om natuurambities te realiseren. Natuurgebiedsplannen werken op basis van vrijwilligheid.

Notitie Heideherstel (2004, GS). In deze notitie is gekozen in welke gebieden gestreefd wordt naar de omvorming van bos naar heide. De doelstelling is dat 350 ha bos zal veranderen in heide en andere open natuur. In de notitie wordt een strategie uitgezet waarmee deze doelstelling bereikt wordt.

Beheersgebiedsplan (2004, GS). Met het Beheersgebiedsplan wordt de Subsidieregeling Agrarisch Natuurbeheer van kracht en wordt de mogelijkheid geboden agrarisch natuurbeheer uit te oefenen op agrarische gronden. Bij agrarisch natuurbeheer blijft de grond de agrarische bestemming behouden. .

Notitie stimuleren agrarisch en particulier natuurbeheer (2004, GS). In deze notitie is, onder andere op basis van een analyse van knelpunten, in beeld gebracht welke acties ondernomen worden om het agrarisch en particulier natuurbeheer te stimuleren.

Notitie omslag van minder verwerving naar meer beheer (2005, GS). In deze notitie wordt uitgewerkt op welke wijze de provincie het beleidsvoornemen invult om een groter deel van de EHS via particulier natuurbeheer te realiseren. In deze notitie worden gebieden onderscheiden waar de realisatiestrategie gericht is op verwerving, of op het stimuleren van particulier natuurbeheer.

Werkdocumenten soortenbeleid Fauna en Flora (1998 en 2001, GS). In de werkdocumenten soortenbeleid is het soortenbeleid voor respectievelijk fauna en flora uitgewerkt. Het provinciale soortenbeleid richt zich op soorten die bedreigd worden in hun voortbestaan of gebonden zijn aan karakteristieke Utrechtse biotopen. In deze werkdocumenten is een lijst met prioritaire soorten opgenomen, waarvoor de provincie extra inspanningen zal plegen, o.a. met de opstelling van soortbeschermingsplannen.

Soortbeschermingsplannen (1998 - 2004, GS). Soortbeschermingsplannen zijn gemaakt voor prioritaire soorten, waarvan een belangrijk deel van de Nederlandse populatie in Utrecht voorkomt. In de soortbeschermingsplannen worden de maatregelen omschreven die nodig zijn om de kans op het duurzaam voortbestaan van de betreffende soort in de provincie Utrecht te vergroten. De provincie Utrecht heeft soortbeschermingsplannen opgesteld voor de soorten rugstreeppad, purperreiger en woudaapje, krabbescheer en groene glazenmaker, ringslang, winterjuffers en kamsalamander en brochures samengesteld over vleermuizen in huis, de groene glazenmaker en de zandhagedis.

1.2 Wijze van realisatie EHS

Stappen	Rijk	Natuurbeleid	Ruimtelijke ordening provincie	Ruimtelijke ordening gemeenten	Waterbeleid provincie	Waterbeleid waterschappen
Aanwijzing gebieden	Agenda Vitaal Platteland / Nota Ruimte	Natuurgebiedsplan; begrenzing	Streekplan/ Structuurvisie Toetsing bestemmingsplannen	Bestemmingsplan	Functietoedeling Waterhuishoudingsplan	Watergebiedsplan peilbesluiten
Natuurdoelen	Landelijke Natuurdoelen kaart	Natuurgebiedsplan	nvt	Aanlegvergunning in bestemmingsplan	GGOR / Verdrogingsbestrijding Vergunningverlening	
Inrichten (nieuwe natuur)		Financiering Programma Beheer subsidiebeschikkingen	nvt	Aanlegvergunning in bestemmingsplan	Toetsing peilbesluiten	peilbesluiten
Beheer	Financiering beheer Staatsbosbeheer	Financiering Programma Beheer subsidiebeschikkingen				peilbesluiten

Rol van de maatschappelijke organisaties op het gebied van natuur

De provincie is niet alleen in staat het natuurbeleid uit te voeren. Daarvoor zijn ook andere overheden, uitvoeringsorganisaties, maatschappelijke organisaties en particuliere en agrarische natuurbeheerders voor nodig. Het rijk stelt daarbij de algemene kaders voor het natuurbeleid, waarbinnen de provincies werken. De medeoverheden zoals de gemeenten en waterschappen hebben belangrijke taken als het gaat om vertaling van het natuurbeleid in respectievelijk bestemmingsplannen en watergebiedsplannen en peilbesluiten. De sturing van de provincie daarop vindt plaats via de wettelijke sporen van de ruimtelijke ordening en het waterbeleid. Het gaat hierbij om wezenlijke taken van gemeenten en waterschappen. Wanneer die wettelijke sporen niet goed gevolgd worden komt het beleid voor natuur immers niet of onvoldoende tot uitvoering. Het gaat dan om functietoekenning maar ook om vergunningverlening (bijv. bouw- en aanlegvergunningen) en handhaving. Ook de recreatieschappen dragen bij aan het natuurbeleid (versterking groene kwaliteit via het beheer van recreatieterreinen).

In de uitvoering hebben daarnaast een aantal landelijke en provinciaal werkende maatschappelijke organisaties een belangrijke rol. De provincie voert het beleid niet zelf uit maar maakt gebruik van de specifieke expertise van maatschappelijke organisaties en particulieren. De provincie kan daarbinnen wel een aansturende rol spelen, bijvoorbeeld door het maken van afspraken over de prestaties die de Dienst Landelijk Gebied levert voor de aankoop van gronden, of de afspraken die de provincie maakt met gebiedscommissies. De rol van de provincie is afhankelijk van de specifieke taak van de betrokken organisatie. Ten aanzien van een aantal provinciaal werkende organisaties heeft de provincie verdergaande verantwoordelijkheden die zich vooral ook uiten in exploitatiesubsidies. In het onderstaande schema zijn de meest relevante organisaties in Utrecht op een rijtje gezet, waarbij is aangegeven hoe de organisatie getypeerd kan worden en welke rollen de provincie t.o.v. deze organisaties vervult. Een aantal ontwikkelingen zijn zichtbaar op dit speelveld:

- met de provinciale organisaties zijn heldere en zakelijke subsidieafspraken over hun rol en de te leveren prestaties (vastgelegd in subsidiebesluiten);
- de subsidiecriteria voor zowel grondverwerving als projecten zijn vastgelegd in beleidsregels (bijv. Plan Veiligstelling EHS) en de algemene subsidieverordening;
- de subsidiesystemen van Het Utrechts Landschap, Landschap Erfgoed Utrecht (LEU, voorheen Landschapsbeheer Utrecht), IVN Consulentenschap en de Natuur en Milieufederatie Utrecht (NMU) worden met regelmaat tegen het licht gehouden via evaluaties. De uitkomsten daarvan worden vastgelegd in (aangepaste) subsidiebesluiten;
- In hoofdlijnen is de rol van de Utrechtse organisaties niet gewijzigd; als uitvloeisel van bezuinigingsdiscussie rond HUL in 1995-1996 heeft het HUL een meer geprononceerde initiërende rol gekregen. In die rol heeft HUL zich goed gemanifesteerd; bijvoorbeeld met de introductie van het zogenaamde schaakbordmodel op de Utrechtse Heuvelrug dat de provincie heeft geïnspireerd tot het Agenda 2010-project Hart van de Heuvelrug;
- In de loop van de tijd heeft LEU van de provincie meer uitvoerende en coördinerende taken gekregen: de uitvoering van de provinciale subsidieregeling Kleine Landschapselementen; nieuwe coördinerende taken op het gebied van agrarisch natuurbeheer en weidevogelbeheer. Voordeel van concentratie van dit soort coördinerende taken is bovendien dat het speelveld voor allerlei coördinerende activiteiten overzichtelijk blijft en beter aanstuurbaar voor de provincie. Bovendien wordt versplintering van budgetten tegengegaan;
- Agrarisch natuurbeheer wordt in Utrecht voor een belangrijk deel gecoördineerd via agrarische natuurverenigingen (ANV's). De laatste jaren hebben een sterke groei van het aantal verenigingen laten zien. Via een provinciale clustervergadering en een bestuurlijk overleg worden de contacten met deze verenigingen onderhouden.
- De groene organisaties in de provincie werken in toenemende mate samen niet alleen met elkaar maar ook met landelijke organisaties als NM en SBB: Oostbroekoverleg. Dat bevordert een goede onderlinge afstemming;
- Er is de laatste jaren een bundeling van krachten zichtbaar tussen natuur en landschapsorganisaties en organisaties op het gebied van cultureel erfgoed. Dat heeft geresulteerd in een integratie van de taken van de Molenstichting bij HUL en de fusie van LBU en het Erfgoedhuis.

Rollen provincie/ actoren	Type organisatie	Regelgeving	Subsidiëring	faciliteren	stimuleren	aanstuurder
Natuurmonumenten (NM)	Terreinbeheerder	Subsidiecriteria verwerving Natuurdoelen in natuurgebiedsplannen Subsidiepakketten in natuurgebiedsplannen	Verwerving Projectsubsidies Beheerssubsidie via Programma Beheer			Natuurdoelen via natuurgebiedsplannen
Utrechts Landschap (UL)	Terreinbeheerder	Subsidiecriteria exploitatie Subsidiecriteria verwerving Natuurdoelen in natuurgebiedsplannen Subsidiepakketten in natuurgebiedsplannen	Verwerving Exploitatie Projectsubsidies Beheerssubsidie via Programma Beheer			Prestatieafspraken in subsidiebesluit Natuurdoelen via natuurgebiedsplannen
Staatsbosbeheer (SBB)	Terreinbeheerder	Natuurdoelen in natuurgebiedsplannen	Projecten Beheer rechtstreeks via LNV			Natuurdoelen via natuurgebiedsplannen
Landschap Erfgoed Utrecht (LEU)	Coördinatie landschapsbeheer	subsidiecriteria exploitatie	Exploitatiesubsidie Projectsubsidies			Uitvoering KLE Coördinatie weidevogelbescherming Agrarisch natuurbeheer Prestatieafspraken in subsidiebesluit
Natuur en milieufederatie Utrecht (NMU)	Beleidsbeïnvloeder, vertegenwoordiger locale afdelingen	subsidiecriteria exploitatie	Exploitatiesubsidie Projectsubsidies			Prestatieafspraken in subsidiebesluit

IVN Consulentschap Natuur en Milieu educatie (CNME)	Natuur en milieu- educatie	subsidiecriteria exploitatie	Exploitatiesubsidie projectsubsidies			Prestatieafspraken in subsidiebesluit
Utrechts Particulier Grondbezit	Belangenbehartiging particuliere eigenaren		Projectsubsidies	Kennis via de organisatie naar de leden		
Agrarische natuurverenigingen	Belangenbehartiging agrarisch natuurbeheer		Projectsubsidies Beheerssubsidie via Programma Beheer	kennis		
Utrechtse Bosgroepen	belangenbehartiging		projectsubsidies	kennis		
Particulieren / agrariërs		Natuurdoelen in natuurgebiedsplannen Subsidiepakketten in natuurgebiedsplannen	Beheerssubsidie via Programma Beheer	Kennis via LEU en medewerker particulier natuurbeheer	initiëren particulier natuurbeheer	Natuurdoelen via natuurgebiedsplannen Pachtwet / Natuurschoonwet

Organisa- tie	Werkge- bied	Terrein- beheer	Initiërend/ participere- rend belang- hebbende	Belangen- beharti- ging	Beleidsbe- invloeding	Coördina- tie Uitvoering	Type subsidie
HUL	Provinciaal	X	X				1,2,3,4,5,7
NM	Landelijk	X	X				1,3,5,7
SBB	Landelijk	X	X				6
CNME	Provinciaal					X	2a, 3

LEU	Provinciaal					X	2a,3,4,5
NMU	Provinciaal		X	X	X		2a,3
UPG	Provinciaal	X1		X	X		1a, 3, 5, 8
UB	Provinciaal	X1					3
LAMI	Provinciaal					X	2,3
LTO	Regionaal			X	X		3, 5
ANV	Regionaal	X1	X			X	1a,5

X1= niet de organisatie maar wel individuele leden

1 = beheerssubsidie Programma Beheer (a - afzonderlijk voor leden)

2 = exploitatiesubsidie provincie Utrecht (a - plus rijkssubsidies in het kader van Decentralisatie)

3 = projectsubsidies

4 = doel-of taaksubsidies

5 = private financiering (waaronder leden, donaties e.d.)

6 = financiering rijk

7 = verwervingssubsidies

8 = vergoeding voor waardedaling grond bij natuurbeheer door individuele leden

3 Overzicht provinciale budgetten natuur

		2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	AVP- Periode 2007 t/m 2013
IN EHS										
verwerving										
1	Reserve aankoop natuur	500	500							500
2	Reserve aankopen EHS	400	400	400	400	400	400	400	400	2.800
3	Reserve knelpunten LG	100	100	100	100	100	100	100	100	700
4	Bijdrage convenantsgelden	919	919	919	919	919	919	919	919	6.433
										10.433
inrichting										
5	Inrichting Natuurterreinen Uitvoering Ecologische verbindingszones	210,8								0
6		150	150							150
										150
omvorming/kwaliteitsverbetering										
7	Stimuleren bosvorming	185	70							70
8	Geïntegreerd bosbeheer	25	25							25
9	Particulier & agrarisch natuurbeheer	45	45							45
10	Verdrogingsbestrijding	180	180	180	180	180	180	180	180	1.260
										1.400
BUITEN EHS										
agrarisch natuurbeheer										
11	uitvoering actieplan landschap Motie kleine landschapselementen (2003)	78	50							50
12	Subsidie Kleine Landschapselementen	25	25							25
13	Stimulering witte gebieden	265	265	265	265	265	265	265	265	1.855
14	Agrarisch natuurbeheer	43	43	43						86
15	Voortzetting coördinator Weidevogels	45	45							45
16	Groene diensten LBW	65	65							65
17		27	27	27						54
										2.180
ALGEMENE NATUURZAKEN										
Exploitatiesubsidie										
18	HUL beheerbijdrage	402	412	422	432	442	442	442	442	3.034
19	HUL basissubsidie	305	305	305	305	305	305	305	305	2.135
20	LBU subsidie	169	169	169	169	169	169	169	169	1.183
21	Natuur en milieueducatie (IVN & CNME)									
22	Ned. Jeugdbond natuurstudie	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	2
										6.354
Overig										
23	Proceskosten uitv. BNLU	30	30	30	30	30	30	30	30	210

210

Bedragen in 1000 euro / jaar

4 Tekst motie Provinciale Staten

GROENLINKS

Motie visie-document natuurbeleid

Provinciale Staten, in vergadering bijeen op 15 mei 2006 ter bespreking van de Voorjaarsnota 2006;

Overwegende:

- Dat het in 1992 vastgestelde Beleidsplan Natuur en Landschap (BNLU) het meest recente integrale provinciale document is op het gebied van natuurbeleid;
- Dat sindsdien twee Streekplannen zijn vastgesteld en het natuurbeleid op rijks- en provinciaal niveau (en ook op Europees niveau) tal van ingrijpende ontwikkelingen heeft doorgemaakt, zoals de nadere vaststelling van de provinciale Ecologische Hoofdstructuur (EHS), de opkomst van agrarisch en particulier natuurbeheer, de leefgebiedenbenadering, de afweging van natuur binnen de ontwikkelingsplanologie (het project Hart van de Heuvelrug), de komst van het Investeringsbudget Landelijk Gebied (ILG), enzovoorts;
- Dat de komende jaren aangaande de Utrechtse natuur grote bestuurlijke en financiële inspanningen noodzakelijk zijn, hetgeen ook blijkt uit de Voorjaarsnota;

Verzoeken het College van Gedeputeerde Staten:

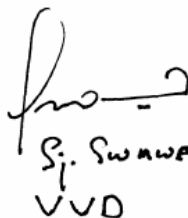
- Een kernachtig 'visie-document natuurbeleid' op te stellen waarin op bondige wijze, en via een integrale benadering, een heldere strategische analyse wordt gemaakt van de stand van zaken, van reeds zichtbare en te verwachten relevante ontwikkelingen, alsmede van bedreigingen en kansen voor de Utrechtse natuur en het provinciale natuurbeleid – uitmondend in beleidsgerichte conclusies en aanbevelingen;

En gaan over tot de orde van de dag.

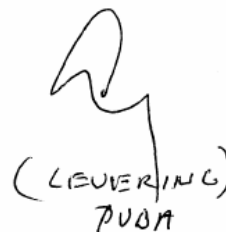
R.P.F. Bijkerk (GroenLinks)

R.P.F. Bijkerk
GroenLinks

S. Swane
VVD

(LIEUVERING)
P. van der Vliet

Provincie Utrecht

Agenda Natuur 2007-2018

Kaarten